06/04/2020

Πίστη και Θάρρος – Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού

/ Ορθόδοξες Προβολές

Τί είναι η πίστη;

Πίστη είναι ο σύνδεσμος της κτίσεως με τον δημιουργό Θεό και το μέσο της επαφής της με την πανσωστική πρόνοια. Μέσω της πίστεως αποκαλύφθηκε ο Θεός στην κτίση του και μ' αυτήγνώρισε η φύση το δικό της προορισμό, ειδικά όμως ο άνθρωπος. Μήπως και την επίγνωση της θείας ευσπλαχνίας, που μας οδήγησε στην ανάπλαση και σωτηρία δεν την αποκτήσαμε με την πίστη;

Η ανθρώπινη φύση, μετά την πτώση, απογυμνώθηκε από όλα τα καλά και υποτάχθηκε στη φθορά και το θάνατο. Χωρίς την πίστη, ουδέποτεθα επανορθωνόταν. Κανένα άλλο μέσο δε μας απέμεινε για παρηγοριά και θεραπεία, παρά η πίστη προς το δημιουργό.

Αυτόνπου αρνηθήκαμε με την παρακοή, τον ανακαλούμε με την πίστη και επαναφέρουμε στον εαυτό μας και στο περιβάλλον μας την παντοδύναμη θεία Χάρη και ορθοποδούμε. Απιστία είναι η έμπρακτη άρνηση· η πίστη είναι η ομολογία, που θα προκαλέσει την ισορροπία και μόνο μέσω αυτήςθα

αποκατασταθεί η τάξη.

Η Πίστη κατά τον Παύλο είναι «ελπιζομένων υπόστασις, πραγμάτων έλεγχος ου βλεπομένων» (Εβρ. 11,1). Πίστη είναι η παραδοχή πραγμάτων, που αδυνατούμε να ερευνήσουμε και να συγκρίνουμε πρακτικά. Με την πίστη παραδεχόμαστε τα υπερφυσικά πράγματα και νοήματα και αυτόν ακόμη το Θεό, που γίνεται γνωστός μέσω των ενεργειών του. Τις θείες επαγγελίες, που είναι όλος ο στόχος και σκοπός μας, και όλες μας τις προσδοκίες, με την πίστη τις περιμένουμε και ελπίζουμε.

Στην πίστη αυτή στηρίζει ο Παύλος όλους τους αγώνες και τα βραβεία των αγίων. Η πίστη χαρίζει την ελπίδα και την προσδοκία και σε μας που τώρα αγωνιζόμαστε. Άρα η πίστη είναι το καθολικό μέσο και στοιχείο, που μας συνδέει με το μέλλον και την αληθινή μας πατρίδα. Δίκαια προβάλλεται το βραβείο της πίστεως για τους προγόνους μας. «Επίστευσε Αβραάμ τω Θεώ, και ελογίσθη αυτώ εις δικαιοσύνην» (Ρωμ. 4,3). Το «χωρίς εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν»(Ίω. 15,5) και το «πάντα ισχύομεν δι’ αυτού» (βλ. Φιλ. 4,13) απαιτούν, ως μέσο επαφής με το Θεό, την πίστη.

Τα είδη της πίστεως είναι δύο. Το ένα αφορά την πίστη στις αλήθειες της Εκκλησίας, τα δόγματα. Δε θα ασχοληθούμε με αυτό στην απάντησή μας. Το άλλο είναι, η κατά τους Πατέρες, «πίστις της θεωρίας». Αυτή χρειάζεται σε μας για να ισορροπούμε στην κοιλάδα της εξορίας στην οποία βρισκόμαστε.

Η συνεκτική δύναμη του Θεού εκδηλώνεται ως θεία ενέργεια της πρόνοιάς του, με την οποία συντηρεί και συνέχει τα σύμπαντα. Αυτή τη θεία ενέργεια επικαλούμαστε, όποτε βρισκόμαστε σε οποιαδήποτε ανάγκη, και πιστεύουμε ότι θα εισακουστούμε. Ο ίδιος ο Θεός μάς προκαλεί σ’ αυτό λέγοντας: «πάντα όσα αν αιτήσεσθε πιστεύοντες λήψεσθε» (Ματθ. 21,22), «ει δύνασαι πιστεύσαι, πάντα δυνατά τω πιστεύοντι» (Μάρκ. 9,23) και «η πίστις σου σέσωκέ σε» (Ματθ. 9,22). Άρα η πίστη είναι το απόλυτο σωσίβιο της δικής μαςδυστυχίας και κανείς ποτέ να μην το αποχωρίζεται.

Αφού, λοιπόν, πιστεύουμε στην πατρική πρόνοια του Θεού, που λέει «αιτείτε και δοθήσεται υμίν, ζητείτε και ευρήσετε, κρούετε και ανοιγήσεται υμίν» (Ματθ. 7,7), την επικαλούμαστε με επιμονή και λύνουμε με την πίστη ό,τι μας απασχολεί.

Ποιά η σχέση του θάρρους με την πίστη;

Ο Κύριος επισημαίνει, όπως προαναφέραμε, ότι «πάντα δυνατά τω πιστεύοντι». Όσοι χρειάζονται θάρρος στον αγώνα που έχουμε να κάνουμε, ας ερεθίσουν βαθύτερα την πίστη τους. Είναι πηγή θάρρους η πίστη και αυτήν πάλι το θάρρος τη στηρίζει.

Πρέπει να αναφερθούμε πλατύτερα στο θάρρος, γιατί αυτόείναι η πρακτική μας δύναμη. Με την πίστη παραδεχόμαστε τη μελλοντική μας αποκατάσταση και αθανασία. Μαζί με αυτήν επιβάλλεται και η πρακτική μας άσκηση και ομολογία.

Στις δυσκολίες των αδυναμιών και των αλλοιώσεων, που μας ταλαιπωρούν, και αυτού του ίδιου του σατανά, που ακούραστα μάς πολεμά, ένα μάς μένει πρακτικό όπλο και βοήθημα, το θάρρος. Προϊόν της προσωπικότητάς μας, διεγείρει σε πάλη και εγρήγορση. Εμείς πιστεύουμε ότι δεν είμαστε μόνοι, αλλά με το Θεό, που μας κάλεσε στη δική του στρατεία. Με τη θέλησή μας πήραμε την απόφαση της υποταγής στο θείο θέλημα, που το εφαρμόζουμε και το θεωρούμε καθήκον.

Όργανα της θελήσεως και κινητήρια δύναμη είναι ο ζήλος και το θάρρος. Ο διάβολος, επειδή το γνωρίζει αυτό,προσπαθεί να τα νεκρώσει με τις προφάσεις των λαθών και των σφαλμάτων μας. Ελέγχει τις παραβάσεις και φοβίζει τον άνθρωπο σαν «δικηγόρος»: «Να! είσαι παραβάτης! Πρόδωσες πάλι! Δεν είσαι για τίποτε! Γιατί προσπαθείς, αφού είσαι ανίκανος;».

Όλος αυτός ο κύκλος της διαβολικής πονηριάς, ειδικά στους άπειρους, προκαλεί μαρασμό και αδράνεια, που είναι γέννημα της αποθαρρύνσεως. Γι’ αυτό χρειάζεται πολλή προσοχή στον αγωνιστή, για να μην υποκύψειστην παγίδα του «δικηγόρου» σατανά και νεκρωθεί η δραστηριότητά του με δόλιες προφάσεις.

Εφόσον ο αγώνας της μετάνοιας είναι πραγματικά πολύπλευρος και οι αντιθέσεις ποικίλες, είναι φυσικό, λόγω και των παθών και συνηθειών, που ακόμηυπάρχουν και ενεργούν, να γίνονται λάθη. Ο διάβολος τότε παρουσιάζει το Θεό σαν δικαστή και επομένως ο παραβάτης γίνεται πλέον υπεύθυνος. Σταματά να έχει παρρησία σαν προδότης και έτσι χάνει το θάρρος και το ζήλο του και τον κυριεύει η αδράνεια.

Οι θεόσοφοι πατέρες μας, οι «καλώς αθλήσαντες και στεφανωθέντες», μάς διδάσκουν τη δική τους εμπειρία, που συντρίβει τη σατανική πονηριά και επιβουλή. Παύουμε να θεωρούμε το Θεό κριτή, όπως με δολιότητα τον παριστάνει ο εχθρός. Τον βλέπουμε σαν Πατέρα μας και αποκρινόμαστε προς τον απατεώνα: «Ύπαγε οπίσω μου σατανά! Δικηγόρο δε χρειάζομαι! στο Θεό έφταιξα, στο Θεό και απολογούμαι, που έγινε για μένα άνθρωπος- για να με υιοθετήσει και εσένα να καταργήσει και συντρίψει. Ουδέποτε φοβούμαι τον πατέρα μου, ούτε τον αρνούμαι, ούτε τον προδίδω. Η απειρία μου με εμποδίζει και η δική σου κακουργία. Αυτή θα την καταργήσει ο Θεός, με τη Χάρη του, και εμένα θα βραβεύσει, γιατί γι’ αυτό με προόρισε».

Υποδεικνύουμε, με αυτά που είπαμε, τον τρόπο που ο αγωνιστής πρέπει να πολεμά και να μην οπισθοχωρεί στις διάφορες ελλείψεις ή και ολισθήματα που συμβαίνουν.

Το τέρμα της μετάνοιας είναι η κατά χάρη και δωρεάν ένωσή μας με το Θεό Πατέρα, αυτή ηίδια η θέωση, όπως ο Κύριόςμας την περιγράφει. «Συ πάτερ εν εμοίκαγώ εν σοι ίνα και αυτοί εν ημίν» (Ίω. 17,21) και «θέλω ίνα όπου ειμί εγώ ώσι κακείνοι» (Ίω. 17,24). Η έσχατη μορφή και θέση της μετάνοιας είναι να κρατήσει ο μετανοών, όσο και αν υποχώρησε με την αμέλειά του, την ορθή πίστη στο Θεό και να μην αρνηθεί τη χριστιανική ομολογία. Το ότι κρατά και δεν αρνείται την «ενΧριστώ» ομολογία, σημαίνει ότι βρίσκεται στη θέση και τον τόπο των μετανοούντων. Ο Θεός με τη Χάρη του παραμένει μαζί του περιμένοντας τον αφυπνισμό του από το σκοτάδι της απογνώσεως.

Η θεία ευσπλαχνία θεωρεί τη θέση αυτήνομολογία και επομένως ο Θεός, πουαναζητεί την επιστροφή των ασθενών και αδυνάτων, θα τον διεγείρει, αφούδεν πρόδωσε «εις τέλος» τη βάση της μετάνοιας. Το θέμα της σωτηρίας μας δεν είναι ζήτημα συναλλαγής. Είναι ζήτημα πίστεως και ομολογίας προς Αυτόν, που σώζει δωρεάν όσους τον πιστεύουν και περιμένουν την ανέκφραστη συμπάθεια και φιλανθρωπία του.

Πηγή: Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, «Συζητήσεις στον Άθωνα», Ψυχωφελή Βατιπαιδινά 13, σ. 89-140 / ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ – ΠΑΤΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ